رەوشەی تەریکەو ڕێگەی چەپەڵە ڕێگای ئاڕەحەت و هەستەنەوەی کەلەی ئاوەڵەی ٤ هەزار ساڵە

مەنگۆڵیەکانیش بە هەڵەدا چوون لە چەپەڵە ڕێگەی ٤ هەزار ساڵ لەمەوبەر

بەرگی یەکەم/ ڕاپۆرتی: ئەحمەد ئەلبەندەر

ئەو کاتەی ئەسپەکان لە ڕێگەی چەپەڵە ڕاکەن، ئەوا ئەو شوێنەی کە تێیدا ڕادەوەستن و ئاو وەردەگرن، تەنیا ئاو نیە، بەڵکو بەڵگەنامەیەکی کۆنە لەسەر ئەوەی چۆن مرۆڤ فێری سواری بووە و چۆن ئاژەڵ بووە بە هاوڕێی مرۆڤ. ئەم وتارە باس لە ڕێگەی چەپەڵە دەکات وەک ڕێگایەکی کۆن بۆ گواستنەوەی کاروان، بە بەراوردکردن لەگەڵ ڕێگاکانی تر و بە بەڵگەنامە و شوێنەوارەکانەوە.

١ـ ڕێگەی چەپەڵە چۆن دۆزرایەوە و بۆچی گرنگە

ڕێگەی چەپەڵە ڕێگایەکی کۆنە کە ئەسپەکان و کاروانەکان بە درێژایی سەدەکان بە کاری هاتووە بۆ گواستنەوەی کاڵا لە باشوورەوە بۆ باکوور. ناوەکەی لە وشەی «چەپەڵ» وەرگیراوە کە بە کوردی واتای ڕێگای ناهموار و پڕ لە بەرد دەگەیەنێت. ئەم ڕێگایە لە ڕووی جوگرافیاوە لە نێوان چیاکانی باکوور و دەشتە بەرینەکانی باشوور تێپەڕ دەبێت و زۆر جار تەنیا ڕێگای گونجاو بووە بۆ کاروان لە کاتی بارانداردا.

بۆ یەکەم جار ئاماژە بە ڕێگەی چەپەڵە لە نووسراوەکانی سەردەمی ئاشووریدا کراوە، بەڵام زانایان پێیان وایە کە ڕێگاکە پێش ئەوە کۆن بووە. بەڵگەنامەکان باس لە کاروانەکان دەکەن کە کەل و پەل و خواردن و چەک و خوێ دەگوێزنەوە لە شارێکەوە بۆ شارێکی تر. ئەم جۆرە بەڵگەنامانە یارمەتیمان دەدەن بزانین ئەو کاتە چۆن ئەسپەکان و ئاژەڵەکانی تر بە کار هێنراون و چۆن مرۆڤ فێری سواری بووە.

ئەگەر بە کورتی بڵێین، ڕێگای چەپەڵە تەنیا ڕێگایەک نییە بە زەوی، بەڵکو بەڵگەنامەیەکی کۆنە لەسەر مرۆڤ و ئاژەڵ و کاروان. ئەم وتارە هەوڵ دەدات هەموو ئەو زانیارییانە کۆ بکاتەوە کە لە سەرچاوە جیاوازەکانەوە هاتووە، وەک چۆن کاروانچییەکان ڕاستەوخۆ باسی لێوە دەکەن.

٢ـ ڕووبەری گرنگی ڕێگای چەپەڵە لە نێوان باکوور و باشووردا

ڕووبەری گرنگی ڕێگای چەپەڵە لە نێوان باکوور و باشووردا لە ڕووبەری درێژی ڕێگاکەوە سەرچاوە ناگرێت، بەڵکو لە ئەوەوە سەرچاوە دەگرێت کە چۆن کاروانەکان بە درێژایی ساڵان پشتیان پێی بەستووە بۆ گواستنەوەی کاڵا و خواردن و چەک. ئەگەر ڕێگاکە کورت بووایە بەڵام ئاو تێیدا نەبووایە، کاروانەکان هەڵیان نەدەبژارد. بەڵام ئەو شوێنانەی ئاویان تێدا هەبووە و بازاڕی لێ دروست بووە، ڕۆڵێکی گرنگیان هەبووە لە گۆڕینی ڕێگاکە بۆ ڕێگایەکی بەردەوام.

ئەم بەشە باس لە چەند شوێنێکی گرنگ دەکات کە کاروانەکان تێیدا ئاو وەردەگرن و ڕادەوەستن و کاتی خۆیان تێدا بەسەر دەبەن. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین بۆچی ئەو شوێنانە گرنگ بوون و چۆن بازاڕ و گوندیان لێ دروست بووە. هەروەها ئاماژە بە ئەوەش دەکرێت کە چۆن گۆڕانی ڕێگاکە کاریگەری لەسەر ئەو شوێنانە هەبووە کە ئەو کاتە گەشەیان کردووە.

٣ـ ئەسپ و ئاژەڵ لە ڕێگای چەپەڵە

ئەسپ و ئاژەڵ ڕۆڵێکی سەرەکی هەبووە لە گواستنەوەی کاڵا و خواردن و چەک لە ڕێگای چەپەڵە. ئەم بەشە باس لە جۆرەکانی ئاژەڵ دەکات کە کاروانەکان بە کاریان هێناوە، وەک ئەسپ و گوێدرێژ و وشتر، و ئەوە ڕوون دەکاتەوە کە هەر جۆرێک لە ئاژەڵ بۆ چی بە کار هێنراوە و چۆن مرۆڤ فێری سواری بووە.

هەروەها باس لە ئەوە دەکرێت کە چۆن ئاژەڵ کاریگەری لەسەر ئابووری ڕێگاکە هەبووە و چۆن بازاڕ و گوندی لێ دروست بووە لە نێوان ڕێگاکە و شوێنە دوورەکانی تر. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین بۆچی ئەو شوێنانە گرنگ بوون و چۆن ژیانی خەڵکی گۆڕاوە بە هۆی ڕێگای چەپەڵەوە.

٤ـ ئەسپەکان و کاروانەکان

ئەسپەکان و کاروانەکان ڕۆڵێکی گرنگیان هەبووە لە گواستنەوەی کاڵا و خواردن و چەک لە ڕێگای چەپەڵە. ئەم بەشە باس لە چۆنیەتی کۆکردنەوەی کاروانەکان و ئەو کارانە دەکات کە کاروانچییەکان ئەنجامیان دەدا لە کاتی ڕۆیشتن و وەستان و ئاو وەرگرتن و ڕادەوەستان.

هەروەها باس لە ئەوە دەکرێت کە چۆن کاروانەکان ڕێکخراو بوون و چۆن کاروانچییەکان ڕۆڵیان هەبووە لە ڕێکخستن و پارێزگاری کردن لە کاروانەکە. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو کارە کۆمەڵایەتییە گرنگە بووە بۆ سەرکەوتنی ڕێگای چەپەڵە.

٥ـ ئاو و شوێنە وەستانەکان

ئاو و شوێنە وەستانەکان گرنگترین بەشی ڕێگای چەپەڵەن. ئەم بەشە باس لە سەرچاوە سەرەکییەکانی ئاو دەکات کە کاروانەکان پشتیان پێی بەستووە، وەک کانی و ڕووبارە بچووکەکان و بیرەکان. هەروەها باس لە ئەوە دەکرێت کە چۆن ئەو شوێنانە کاریگەریان هەبووە لەسەر ئەوەی کە چۆن ڕێگاکە گۆڕاوە و چۆن شوێنی نوێ دروست بووە.

ئەم بەشە ئاماژە بە چەند شوێنێکی گرنگ دەکات کە کاروانەکان تێیدا ڕادەوەستان و ئاو وەرگرتووە، وەک چۆن ئەو شوێنانە چۆن ناسراون و چۆن بازاڕ و گوندیان لێ دروست بووە. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو شوێنانە گرنگ بوون و چۆن ژیانی خەڵکی گۆڕاوە بە هۆی ڕێگای چەپەڵەوە.

٦ـ ئەو شوێنانەی کە کاروان تێیدا ڕادەوەستا

ئەم بەشە باس لە چەند شوێنێکی گرنگ دەکات کە کاروانەکان تێیدا ڕادەوەستان و ئاو وەرگرتووە، وەک چۆن ئەو شوێنانە چۆن ناسراون و چۆن بازاڕ و گوندیان لێ دروست بووە. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو شوێنانە گرنگ بوون و چۆن ژیانی خەڵکی گۆڕاوە بە هۆی ڕێگای چەپەڵەوە.

٧ـ ڕۆڵی بازاڕ و گوندەکان

بازاڕ و گوندەکان ڕۆڵێکی گرنگیان هەبووە لە ڕێگای چەپەڵە. ئەم بەشە باس لە چۆنیەتی دروستبوونی بازاڕ و گوندەکان دەکات لە نێوان ڕێگاکە و شوێنە دوورەکانی تر. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو شوێنانە گرنگ بوون و چۆن ژیانی خەڵکی گۆڕاوە بە هۆی ڕێگای چەپەڵەوە.

٨ـ کاریگەری ڕێگای چەپەڵە لەسەر ژیانی خەڵک

ڕێگای چەپەڵە کاریگەری گەورەی هەبووە لەسەر ژیانی خەڵکی ناوچەکە. ئەم بەشە باس لە چۆنیەتی گۆڕانی ژیانی خەڵک دەکات بە هۆی ڕێگای چەپەڵەوە، وەک چۆن کار و بازرگانی و گواستنەوە گۆڕاون. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو ڕێگایە کاریگەری لەسەر ژیانی خەڵک هەبووە.

٩ـ ئەو شوێنانەی کە ئەمڕۆ ماون

ئەم بەشە باس لە چەند شوێنێکی کۆن دەکات کە ئەمڕۆ ماون و کە پەیوەندیان بە ڕێگای چەپەڵەوە هەیە. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو شوێنانە گرنگ بوون و چۆن ژیانی خەڵکی گۆڕاوە بە هۆی ڕێگای چەپەڵەوە.

١٠ـ کۆتایی و ئەنجامەکان

کۆتایی و ئەنجامەکان ئەم بەشە باس لە چۆنیەتی گۆڕانی ڕێگای چەپەڵە دەکات لە کۆنەوە بۆ ئەمڕۆ و چۆن ئەو گۆڕانکارییانە کاریگەریان هەبووە لەسەر ژیانی خەڵک و شوێنەکان. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو ڕێگایە گرنگ بووە بۆ مرۆڤایەتی.

(هەڵەکەیمانە لە ٤ قۆناغ لەمەوبەر)

ئەسپەکان لە ساڵی ٤٠٠٠ی پێش زایینەوە لە باکووری کەنداوی فارسەوە بە کار هێنران بۆ گواستنەوەی کاڵا و خواردن و چەک. ئەم وتارە باس لە چۆنیەتی ئەو گۆڕانکارییە گەورەیە دەکات کە مرۆڤ تێیدا ڕادەوەستێت و ئاژەڵ دەبێتە هاوڕێی مرۆڤ و ڕێگای چەپەڵ دەبێتە یەکەم ڕێگای گواستنەوەی کاروان لە مێژووی مرۆڤایەتیدا.

ئەم وتارە بە شێوەی سەرەکی لەسەر بەڵگەنامەی کۆن و شوێنەوارە کۆنەکان دەوەستێت، کە تەنیا ئەوە ناسەلمێنن کە ئەسپ کەی و چۆن بە کار هێنراوە، بەڵکو ئەوەش ڕوون دەکاتەوە کە چۆن ئەو گۆڕانکارییە چۆن کاریگەری لەسەر ئابووری و کۆمەڵگا و شێوازی ژیان هەبووە لە ماوەی هەزاران ساڵدا.

١ـ ئەسپ لە کەی و چۆن بە کار هێنرا؟

یەکەم جار کە مرۆڤ دەستی دەکرد بە ئاژەڵداری، ئاژەڵەکانی وەک مێگەل و ڕەوە ئەسپ ڕادەگرت بۆ گۆشت و شیر و پێست. بەڵام ئەسپ تەنیا وەک خواردن بە کار نەهێنرا، بەڵکو وەک ئاژەڵی سواری و بارهێنان بە کار هێنرا. ئەمە گۆڕانکارییەکی گەورە بوو لە مێژووی مرۆڤایەتیدا، چونکە مرۆڤ دەیتوانی بە خێراییەکی زۆرتر بڕۆات و بار بگوێزێتەوە لە شوێنێکەوە بۆ شوێنێکی تر.

بەڵگەنامە کۆنەکان ئاماژە بە ئەوە دەکەن کە ئەسپ لە ساڵانی کۆتایی هەزارەی چوارەمی پێش زایینەوە لە باکووری کەنداوی فارسەوە بە کار هێنراوە. ئەمە ماوەیەکی درێژە پێش ئەوەی ڕێگای چەپەڵ بە تەواوی دروست بێت، بەڵام ئەوە نیشان دەدات کە ئەو کارە بنەڕەتییە چۆن دەستی پێکردووە کە دواتر ڕێگای چەپەڵ بە تەواوی پشتی پێی بەستووە.

٢ـ ڕۆڵی ئاژەڵ لە گواستنەوەی کاڵا و خواردن و چەکدا

ئاژەڵ تەنیا وەک خواردن بە کار نەهێنرا، بەڵکو ڕۆڵێکی گرنگی هەبووە لە گواستنەوەی کاڵا و خواردن و چەکدا. ئەم بەشە باس لە جۆرەکانی ئاژەڵ دەکات کە کاروانەکان بە کاریان هێناوە، وەک ئەسپ و گوێدرێژ و وشتر، و ئەوە ڕوون دەکاتەوە کە هەر جۆرێک لە ئاژەڵ بۆ چی بە کار هێنراوە و چۆن مرۆڤ فێری سواری بووە.

هەروەها باس لە ئەوە دەکرێت کە چۆن ئاژەڵ کاریگەری لەسەر ئابووری ڕێگاکە هەبووە و چۆن بازاڕ و گوندیان لێ دروست بووە لە نێوان ڕێگاکە و شوێنە دوورەکانی تر. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو شوێنانە گرنگ بوون و چۆن ژیانی خەڵکی گۆڕاوە بە هۆی ڕێگای چەپەڵەوە.

٣ـ ئەو شوێنانەی کە کاروان تێیدا ڕادەوەستا

ئەم بەشە باس لە چەند شوێنێکی گرنگ دەکات کە کاروانەکان تێیدا ڕادەوەستان و ئاو وەرگرتووە، وەک چۆن ئەو شوێنانە چۆن ناسراون و چۆن بازاڕ و گوندیان لێ دروست بووە. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو شوێنانە گرنگ بوون و چۆن ژیانی خەڵکی گۆڕاوە بە هۆی ڕێگای چەپەڵەوە.

٤ـ ئەسپەکان و کاروانەکان

ئەسپەکان و کاروانەکان ڕۆڵێکی گرنگیان هەبووە لە گواستنەوەی کاڵا و خواردن و چەک لە ڕێگای چەپەڵە. ئەم بەشە باس لە چۆنیەتی کۆکردنەوەی کاروانەکان و ئەو کارانە دەکات کە کاروانچییەکان ئەنجامیان دەدا لە کاتی ڕۆیشتن و وەستان و ئاو وەرگرتن و ڕادەوەستان.

هەروەها باس لە ئەوە دەکرێت کە چۆن کاروانەکان ڕێکخراو بوون و چۆن کاروانچییەکان ڕۆڵیان هەبووە لە ڕێکخستن و پارێزگاری کردن لە کاروانەکە. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو کارە کۆمەڵایەتییە گرنگە بووە بۆ سەرکەوتنی ڕێگای چەپەڵە.

٥ـ ئاو و شوێنە وەستانەکان

ئاو و شوێنە وەستانەکان گرنگترین بەشی ڕێگای چەپەڵەن. ئەم بەشە باس لە سەرچاوە سەرەکییەکانی ئاو دەکات کە کاروانەکان پشتیان پێی بەستووە، وەک کانی و ڕووبارە بچووکەکان و بیرەکان. هەروەها باس لە ئەوە دەکرێت کە چۆن ئەو شوێنانە کاریگەریان هەبووە لەسەر ئەوەی کە چۆن ڕێگاکە گۆڕاوە و چۆن شوێنی نوێ دروست بووە لە نێوان ڕێگاکە و شوێنە دوورەکانی تر. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو شوێنانە گرنگ بوون و چۆن ژیانی خەڵکی گۆڕاوە بە هۆی ڕێگای چەپەڵەوە.

٦ـ ئەو شوێنانەی کە کاروان تێیدا ڕادەوەستا

ئەم بەشە باس لە چەند شوێنێکی گرنگ دەکات کە کاروانەکان تێیدا ڕادەوەستان و ئاو وەرگرتووە، وەک چۆن ئەو شوێنانە چۆن ناسراون و چۆن بازاڕ و گوندیان لێ دروست بووە. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو شوێنانە گرنگ بوون و چۆن ژیانی خەڵکی گۆڕاوە بە هۆی ڕێگای چەپەڵەوە.

٧ـ ڕۆڵی بازاڕ و گوندەکان

بازاڕ و گوندەکان ڕۆڵێکی گرنگیان هەبووە لە ڕێگای چەپەڵە. ئەم بەشە باس لە چۆنیەتی دروستبوونی بازاڕ و گوندەکان دەکات لە نێوان ڕێگاکە و شوێنە دوورەکانی تر. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو شوێنانە گرنگ بوون و چۆن ژیانی خەڵکی گۆڕاوە بە هۆی ڕێگای چەپەڵەوە.

٨ـ کاریگەری ڕێگای چەپەڵە لەسەر ژیانی خەڵک

ڕێگای چەپەڵە کاریگەری گەورەی هەبووە لەسەر ژیانی خەڵکی ناوچەکە. ئەم بەشە باس لە چۆنیەتی گۆڕانی ژیانی خەڵک دەکات بە هۆی ڕێگای چەپەڵەوە، وەک چۆن کار و بازرگانی و گواستنەوە گۆڕاون. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو ڕێگایە کاریگەری لەسەر ژیانی خەڵک هەبووە.

٩ـ ئەو شوێنانەی کە ئەمڕۆ ماون

ئەم بەشە باس لە چەند شوێنێکی کۆن دەکات کە ئەمڕۆ ماون و کە پەیوەندیان بە ڕێگای چەپەڵەوە هەیە. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو شوێنانە گرنگ بوون و چۆن ژیانی خەڵکی گۆڕاوە بە هۆی ڕێگای چەپەڵەوە.

١٠ـ کۆتایی و ئەنجامەکان

کۆتایی و ئەنجامەکان ئەم بەشە باس لە چۆنیەتی گۆڕانی ڕێگای چەپەڵە دەکات لە کۆنەوە بۆ ئەمڕۆ و چۆن ئەو گۆڕانکارییانە کاریگەریان هەبووە لەسەر ژیانی خەڵک و شوێنەکان. ئەمە یارمەتیمان دەدات تێبگەین چۆن ئەو ڕێگایە گرنگ بووە بۆ مرۆڤایەتی.

هاوکار عەلەدین ئەلمانی

هەڵدان لە هاوکاری ئەندامی ئەنجومەنی شار/ ڕاپۆرتی: ئەحمەد ئەلبەندەر

هەولێر/ بەرگری کە هەڵدەدرێت بە ئەنجامی هەڵبژاردنی ئەنجومەنی شار، ئەو بەرگرییە کە لەسەر ئەو بنەمایە دەکرێت کە هاوکاری لەگەڵ ئەندامانی ئەنجومەنی شار بکرێت بۆ بەڕێوەبردنی کاروباری شار، بە شێوەیەکی گشتی ڕەخنەی لێ گیراوە. ئەم بابەتە لە کۆبوونەوەیەکی ڕاگەیاندنی لە هەولێر ڕوونکرایەوە، کە تیایدا چەند ئەندامێکی ئەنجومەنی شار و ڕاوێژکارێکی شار بەشداریان کرد.

ئەو کۆبوونەوەیە لە ڕۆژی ٤ی مانگی ئەیلوولی ٢٠٢٢ لە هۆڵی ئەنجومەنی شار بەڕێوەچوو، و زیاتر لە ٦٠ کەس تیایدا بەشداریان کرد، کە نزیکەی نیوەیان ئەندامی ئەنجومەن بوون و نیوەکەی تریش ڕاوێژکار و بەڕێوەبەرانی بەشەکانی شار بوون. کۆبوونەوەکە ماوەی سێ کاتژمێر خایاند و تیایدا باس لە چەند پرۆژەیەک کرا کە پێویستیان بە هاوکاری هەیە لە نێوان ئەنجومەن و بەڕێوەبەرایەتیەکانی شاردا.

سەرۆکی ئەنجومەنی شار، ئەحمەد عەلی ڕەشید، لە وتارێکی سەرەتایدا ئاماژەی بە گرنگی هاوکاری نێوان ئەندامان و بەڕێوەبەرایەتیەکان کرد و وتی: «ئەگەر هاوکاری نەبێت، هەر پرۆژەیەک دوا دەکەوێت و کاتی زیاتر و پارە زیاتر خەرج دەکات». وتی ئەو هاوکارییە بە شێوەیەکی فەرمی لە ڕێکەوتی ١٥ی مانگی ئەیلوولدا دەستی پێکردووە، و هەر هفتەیەک جارێک کۆبوونەوەی هاوبەش لە نێوان ئەندامان و بەڕێوەبەرایەتیەکاندا بەڕێوە دەچێت بۆ ئەوەی کێشەکان بە خێرایی چارەسەر بکرێن بێ ئەوەی چاوەڕێی کاتی فەرمی بکرێن.

ئەحمەد عەلی ڕەشید وتی: «ئێمە نامانەوێت ببین بە کۆسپ لەسەر ڕێگای پرۆژەکان، بەڵام دەمانەوێت ببین بە هاوڕێی ئەندامانی ئەنجومەن لە کارەکانیاندا، چونکە ئەوان نوێنەری خەڵکن و ئێمەش بەرپرسیارین لە بەرامبەر خەڵکدا کە کارەکان بە کاریگەری و بە خێرایی ئەنجام بدرێن». وتی ئەو هاوکارییە تەنیا لە کۆبوونەوەکاندا نەوەستاوە، بەڵکو لە ڕێگای گروپێکی تایبەتی ئەلکترۆنیی نێوان ئەندامان و بەڕێوەبەرایەتیەکانیشەوە بەردەوامە.

ئەندامێک لە ئەنجومەنی شار، کە ناوی نەهێنرا، وتی کە هاوکاری لەگەڵ بەڕێوەبەرایەتیی خزمەتگوزاریەکان باشە، بەڵام پێویستە زیاتر بکرێت بۆ ئەوەی پرۆژەکانی وەک ڕێگاکان و ئاوەڕۆ و کارەبا بە خێرایی جێبەجێ بکرێن. وتی ئەو کێشانەی کە ئەو کاتە هەن زۆرن و هۆکارەکەشی ئەوە بووە کە پارە کەمە بۆ پرۆژە نوێکان، بەڵام ئەو هاوکارییە دەتوانێت یارمەتی بدات بە کەمکردنەوەی ئەو کێشانە.

بەڕێوەبەری گشتی ئاو و ئاوەڕۆی هەولێر، کە ناوی نەهێنرا، وتی کە ئەوان ئامادەن هاوکاری ئەنجومەنی شار بکەن لە پرۆژەکانی ئاو و ئاوەڕۆدا، بەڵام پێویستە ئەنجومەن پلانی ساڵانە بۆ پرۆژەکان دابنێت و پێشوەختە بە ئێمە ڕابگەیێنێت. وتی ئەگەر پلانەکە ئامادە بێت، دەتوانرێت پارە دابەش بکرێت بە شێوەیەکی کاریگەرتر و بێ ئەوەی کێشە دروست بکات لەگەڵ پرۆژەکانی تر.

هاوکاری لەگەڵ ئەندامانی ئەنجومەن و بەڕێوەبەرایەتیەکان وەک بنەمایەک بۆ کارکردن لە هەولێر دەبینرێت، بەڵام پێویستە ئەو هاوکارییە بە شێوەیەکی یاسایی و فەرمی بکرێت و لە کاتی پێویستیشدا بە نووسراو بێت. ئەمە ڕێگە دەگرێت لە کێشە و گومان و ئەوەی کە کەسێک بڵێت کارەکە بە خێرایی ئەنجام نادرێت بە هۆی نەبوونی ڕێکەوتنێکی ئاشکرا.

ئەم کۆبوونەوەیە بە شێوەیەکی گشتی وەک نیشانەیەکی باش سەیر کرا لە نێوان هاوڕێیانی ئەنجومەنی شار و بەڕێوەبەرایەتیەکاندا، بەڵام پێویستە ئەو هاوکارییە بە کردار بسەلمێنرێت نەک تەنیا بە وتە. هەروەها پێویستە ئەو کارانەی کە ئەنجام دەدرێن بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ لە ئەنجومەنی شارەوە ڕابگەیێنرێن بە خەڵکی هەولێر، بۆ ئەوەی خەڵکیش بزانێت کێ چی دەکات و چۆن کار دەکرێت.

ئەنجامی ئەندامی ئەنجومەنی شار بە ڕەخنەی لێ گیراوە لە هەڵبژاردنی داهاتوودا

هەولێر/ ڕاپۆرتی: ئەحمەد ئەلبەندەر

هەولێر/ ٤ی ئەیلوولی ٢٠٢٢: ئەنجامی هەڵبژاردنی ئەنجومەنی شار لە هەولێر ئەوەی دەرخست کە زۆرینەی ئەندامە ئێستایەکان ناتوانن بگەڕێنەوە بۆ پۆستەکانیان. لە ٤٥ کورسی ئەنجومەنی شاردا، تەنیا ١٨ کورسی پارێزراو بە دەستهێنانی دەنگی زۆرینە، کە واتە نزیکەی ٤٠٪ی کورسییەکان بە کەسانێکی نوێ دەدرێن کە پێشتر لە ئەنجومەنی شار دانیشتبوون یان لە کۆمیتەکانی ئەنجومەن کار بووە.

ئەم گۆڕانکارییە گەورەیە لە کاتێکدا ڕوودەدات کە شارەکە ئاستەنگی گەورە لە بواری خزمەتگوزاریدا هەیە، وەک کێشەی ئاو و ئاوەڕۆ و کارەبا و ڕێگاوبان. هاوڵاتیان داوا دەکەن کە ئەنجومەنی نوێ بتوانێت زیاتر لە سەر ئەو کێشانە کار بکات بە بێ ئەوەی کێشە سیاسییەکان ببنە هۆی دواکەوتن.

سەرچاوەیەکی نزیک لە ئەنجومەنی شار ئاماژەی بە ئەوە کرد کە زۆربەی ئەندامە ئێستایەکان داوای دەنگدانەوەیان کردووە بۆ ماوەی چوار ساڵی تر، بەڵام ئەو دەنگدانەوە زۆر لاواز بووە لە نێوان هاوڕێیانیان و کەسانی نزیکیاندا. ئەمە ئەوە دەگەیێنێت کە ئەوانە کە دەنگیان پێدراوە پێویستە بە کردار بسەلمێنن کە شایستەی ئەو شوێنەن، نەک تەنیا بە وتە.

ئەندامێک: ئەوە کۆتایی بە کەسایەتی و پەیوەندی دەهێنێ

ئەندامێکی ئەنجومەنی شار، کە ناوی نەهێنرا، وتی: «ئێمە ماوەی چوار ساڵ کار دەکەین بە بێ پشوو، و هەر کەسێک بڕیار بدات کاندیدی بکات، دەبێت بە ڕاشکاوی بڵێت چی کردووە و چی نەکردووە». وتی ئەو ڕەخنانە کە لە ئەنجومەنی شار گیراون، بەشێکیان دەگەڕێتەوە بۆ کێشە گشتییەکانی وەک کۆگای ئاو و ڕێگای تەپۆلکە، کە ئەو کاتە ئەنجومەن کاری تیایاندا کردووە.

ئەو ئەندامە وتی کە ئەو کێشانە بە تەواوی چارەسەر نەکراون و پێویستە ئەنجومەنی نوێ بە بەرپرسیارێتی وەرگرێت و بە شێوەیەکی ڕاستەوخۆ لەگەڵ خەڵکی ناوچەکان کار بکات بە بێ ئەوەی پشت بە کۆمیتە و ڕاوێژکارەکان ببەستێت کە زۆر جار ڕاستەوخۆ لەگەڵ خەڵکدا نین.

ڕەخنەی ئەندامانی ئەنجومەن لە کۆبوونەوەکانی ئاو و ئاوەڕۆ

ئەندامانی ئەنجومەن ڕەخنەیان لە کۆبوونەوەکانی ئاو و ئاوەڕۆ گرت کە زۆر کورت بوون و تەنیا ٤٥ خولەک درێژ بوون لە کاتێکدا پرۆژەکە ٣ ساڵ خایاندی. وتیان ئەو کاتە زۆر کەم دەرفەت هەیە بۆ وەڵامدانەوەی پرسیارەکان و ڕوونکردنەوەی کێشەکان. ئەندامێک وتی: «ئێمە هاتووین بۆ ئەوەی وەڵامی خەڵک بدەینەوە، بەڵام کاتمان نییە بە تەواوی باسی بکەین».

بڕیار وا دانرا کە کۆبوونەوەکان بگۆڕدرێن بۆ ٦٠ خولەک و هفتانە جارێک بکرێن بۆ ئەوەی زیاتر بە کاریگەری بن. هەروەها داوا کرا کە ڕاپۆرتێکی ماڵی بۆ هەر پرۆژەیەک دابڕێژرێت کە تیایدا باسی کات و تێچوو و ئەو کێشانە بکرێت کە ڕوودەدەن، و ئەوە بە شێوەیەکی ئاسان بڵاو بکرێتەوە بۆ خەڵکی.

ڕەخنەی ئەندامانی ئەنجومەن لە کۆبوونەوەکانی ئاو و ئاوەڕۆ

ئەندامانی ئەنجومەن ڕەخنەیان لە کۆبوونەوەکانی ئاو و ئاوەڕۆ گرت کە زۆر کورت بوون و تەنیا ٤٥ خولەک درێژ بوون لە کاتێکدا پرۆژەکە ٣ ساڵ خایاندی. وتیان ئەو کاتە زۆر کەم دەرفەت هەیە بۆ وەڵامدانەوەی پرسیارەکان و ڕوونکردنەوەی کێشەکان. ئەندامێک وتی: «ئێمە هاتووین بۆ ئەوەی وەڵامی خەڵک بدەینەوە، بەڵام کاتمان نییە بە تەواوی باسی بکەین».

بڕیار وا دانرا کە کۆبوونەوەکان بگۆڕدرێن بۆ ٦٠ خولەک و هفتانە جارێک بکرێن بۆ ئەوەی زیاتر بە کاریگەری بن. هەروەها داوا کرا کە ڕاپۆرتێکی ماڵی بۆ هەر پرۆژەیەک دابڕێژرێت کە تیایدا باسی کات و تێچوو و ئەو کێشانە بکرێت کە ڕوودەدەن، و ئەوە بە شێوەیەکی ئاسان بڵاو بکرێتەوە بۆ خەڵکی.

ئەندامانی ئەنجومەن: ڕەخنەکان ئەوە دەسەلمێنن کە ئەنجومەن ئەرکەکانی بە باشی جێبەجێ دەکات

هەولێر/ ڕاپۆرتی: ئەحمەد ئەلبەندەر

هەولێر/ ٤ی ئەیلوولی ٢٠٢٢: ئەندامانی ئەنجومەنی شار لە هەولێر